

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 6, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338.43:634.8(477)

*О. А. Авласенко,
викладач кафедри Економіки і міжнародних економічних відносин, Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ВИНОРОБСТВА В УКРАЇНІ І ЇЇ РЕГІОНАХ

*О. А. Avlasenko,
teacher of department of Economy and international economic relations, International humanitarian University*

MODERN PROGRESS OF VINE MAKING TRENDS ARE IN UKRAINE AND ITS REGIONS

Основні принципи економічної ситуації можна визначити необхідними механізмами для функціонування виноробної галузі, які що формуються на основі структурних елементах загального державного регулювання виробництва в цілому.

The basic principles of the economic situation, you can define the necessary mechanisms for the functioning of the wine industry, which formed on the basis of common structural elements of State regulation of production in General.

Ключові слова: *політика ресурсо-заощадження, формування регіональної державної політики; методи; принципи; інструменти і концепції управління.*

Keywords: *serurso-savings policy, formation of regional public policies; methods; principles; the tools and management concepts.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний стан агропромислового сектора України останнім часом гостро потребує програм наукових досліджень, які активно мають сприяти ефективному розвитку аграрної сфери як виноградарсько-виноробного виробництва, також вітчизняної економіці у цілому. Перехід від однієї системи управління господарювання до іншої вплинув значним спадом на виробництва агропромислового комплексу. Галузь вимагає не лише впровадження ефективних економічних механізмів управління, але і постійної державної підтримки. Це формується при правильному використанні природних, технологічних і організаційних чинників, сприяє підвищенню ефективності виноградарсько-виноробного виробництва. Необхідно позначити, що виноробна галузь виступає як одна з основних галузей економіки країни, тому обов'язково потрібно надати всі можливі підходи, що впливають на систему управління для збереження виробничого потенціалу підприємств. Економічна система виноробного виробництва побудована таким чином, що може акумулювати не лише матеріальні ресурси, але також здатна впливати на економічні стосунки між суб'єктами господарської діяльності.

На сучасному етапі виноградарсько-виноробна галузь в процесі переходу на нові організаційно-виробничі форми власності і господарювання потребує змін, оскільки знаходиться в стані тривалої економічної кризи.

У економічній літературі недостатньо чітко приведено державне регулювання виноградарсько-виноробної галузі, яке необхідне для її ефективного функціонування і стабілізації. Не дивлячись на це, з боку учених і фахівців в області регіональної економіки розробляються методи вдосконалення державного регулювання виноробної галузі. На сьогоднішній день в наукових розробках не вироблені єдині концептуальні підходи, що відображають істотні особливості і закономірності ефективного функціонування виноробних структур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Розвиток виноградарсько-виноробному підкомплексу присвячено багато наукових праць таких учених, як О.М. Гаркуши[4], І.Г. Магчиної, В.М. Єршова, А.Ю. Шалимова[6] проблемами розвитку, а також ефективного формування та регулювання виноградарсько-виноробної галузі в умовах ринку розглядалися такими вченими економістами як О.М. Авідзбой, А.М. Бузни[2], С.Ю. Дженсевим, В.Н. Боровиком. Проте, слід зазначити, що підходи дослідження головним чином фокусувалися, а також відштовхувалися на загальних проблемах та явищах в процесах розвитку галузі в сучасних умовах ринкових стосунків.

Формування цілей статті (постановка завдання). Виноградарсько-виноробна галузь вимагає нових економічних рішень в системі формування виробництва, фінансових ресурсів, також впровадження інноваційних механізмів, які потребують первинних рішень та вимагають ефективних економічних стосунків серед сільськогосподарських і переробних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В Україні та її регіонах виноградарство і виноробство є однієї з найважливіших галузей виробничо-господарської діяльності країни. Тому це істотно впливає на розвиток і укріплює економічний стан держави, оскільки вважається високо прибутковою галуззю в сільськогосподарському виробництві. Ефективність розвитку виноградарства і виноробства складає сукупність тісної співпраці з виробничо-територіальними міжгалузевими формуваннями, які є сільськогосподарськими підприємствами що займаються обробіткою винограду. Також в склад входять заводи по переробки первинного і вторинного виноробства, науково-дослідні установи і деякі інші організації. Ці підприємства формують і сприяють ефективному функціонуванню галузі, представляють між собою опосередковані економічні зв'язки. Виноградарсько-виноробне виробництво складається з виробничо-технологічних циклів, сільськогосподарського і промислового в основі якого лежить вирощування і переробка винограду.

Ринкова економіка передбачає розвиток на основі різних форм власності і формується в залежності від діючого законодавства, яке вважається і проявляється у виноградарсько-виноробної галузі значно прозорою і чистому вигляді, а також передбачає більш відкриту конкуренцію між сільськогосподарськими підприємствами, ніж в інших галузях. Особливе значення в ринкових економічних відносинах становить головну роль державне регулювання, яке сприяє визначити поставлені стратегічні пріоритетні напрямки розвитку галузі виноробства.

Також слід визначити, що виноробна галузь виступає як одна з основних галузей економіки країни, тому обов'язково потрібно надати всі можливі підходи, що впливають на систему управління для збереження виробничого потенціалу галузі. Економічна система виноробного виробництва побудована таким чином, що може акумулювати не лише матеріальні ресурси, але й здатна впливати на економічних відносинах між суб'єктами господарської діяльності.

Необхідно відзначити, що Міністерством аграрної політики і УААН наказами № 443/73 та 444/74 від 21.07.2008 року розроблені і затверджені галузеві програми. Концепція і Програма розвитку виноградарства і виноробства України на період до 2025 року [7], які передбачають структурну перебудову, стабілізацію і нарощування виробництва, а так само підвищення якості розвитку виноградарства.

Сформулювати узагальнені поняття політики у виноградарсько-виноробному виробництві можна таким чином (рис. 1).

Рис. 1. Напрямок політики локальної інтенсифікації виноградарсько-виноробного виробництва [1, с 99]

Обов'язковою політикою локальної інтенсифікації в умовах економічного впливу на стабілізацію галузі, є впровадження ефективних економічних механізмів господарювання, які ґрунтуються на потенціал наявних принципах локальної інтенсифікації. Дані економічні процеси в свою чергу мають потребу в ефективному формуванні і функціонуванні безліччю факторів таких як: природних; організаційні; технологічних; економічних, а так само соціально-економічних.

Існує де який ряд факторів національної економіки, яка дозволяють найбільш точно проаналізувати ефективне функціонування виноградарсько-виноробного підкомплексу, що впливають на виробничий потенціал[5]: 1) адміністративно-планова економіка в основі, якої лежить державна форма власності, в теж час не відторгає право власність, але суттєво обмежує права виробників, заперечуючи присвоєння особистої продукції, і розглядаються як економічні ресурси країни; 2) ціноутворення виною продукції ґрунтуються на децентралізованій системі, яка залежить від факторів впливу попиту і пропозиції на ринку, сприяє визначенню рішень щодо регулювання ресурсами для більш ефективного використання; 3) конкуренція в ринковій економіці вносить невід'ємний процес, що сприяє до впровадження тенденцій економічного розвитку, але в той же час це перешкода для тих виноробних підприємств, які не мають у своєму розпорядженні засобами для вдосконалення, а так само збільшення потужностей виробництва; 4) економічна незалежність виражається у можливості підприємств самостійно обирати та здійснювати діяльність на свій розсуд в рамках державної системи, однак результати господарювання рівні не для всіх, оскільки існує необхідність контролю за національними ресурсами; 5) аграрна політика формується у ринковій економіці за допомогою державного регулювання, пов'язаного з контролем сировини на виробництві, вирішення економічних і соціальних проблем, інфляції та економічного спаду, інвестиційної привабливості, а так само збільшення експортного потенціалу виноробної галузі.

Виноград в порівнянні з іншими сільськогосподарськими товаровиробниками, вважається виглядом сировини, що швидко псується, схильний до найбільшого ризику і вимагає негайної переробки. Тому заводи по переробці первинного виноробства знаходяться у межах тих угідь, де вирощується виробництво цієї сировини. Для збалансованого ефективного стратегічного розвитку виноградарські господарства потребують вливання фінансових ресурсах, оскільки дорожня мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин від хвороб, а також посилювання правих використання пестицидів, заставляє виноградарсько-виноробного виробництво упродовжувати нові сорти з підвищеною стійкістю до несприятливих умов зростання.

У сучасних умовах виноградарські підприємства борються з хронічним браком матеріально-технічних, фінансових, трудових ресурсів, відсутність системи ремонту і реконструкції виноградних насаджень, що характеризується украй низькою врожайністю. Найбільш питома вага по виноградарству в Україні займаються Одеська область, Миколаївська область, Херсонська область і Закарпатська область.

Виробництво виноматеріалів за 2013 рік по регіонах

- Закарпатська область 5 %
- Миколаївська область 17 %
- Одеська область 44,3 %
- Херсонська область 10 %

Переробки об'єму винограду на виноматеріали підприємствами України в 2013 році склали 425,4 тис. тонн, що на 95,7 тис. тонн, або на 29% більше, ніж в 2012 р. Також слід зазначити, що в 2013 році було вироблено 28,3 мил дал виноматеріалів, що на 5,2 мил дал, або на 22,6 % більш ніж торік. Проте, 2013 рік також не став успішнішим для виноградарських підприємств, але в порівнянні з аналогічним періодом 2012 року вітчизняні підприємства скоротили виробництво вина на 6,4%, що рівне 46 445 тис. літрів. Така негативна тенденція зберігається в Україні з 2010 року.

Головним завданням держави для ефективного регулювання і функціонування виноградарсько-виноробної галузі є необхідністю в нових економічних стосунках, також побудови нових етапів соціально-орієнтованих механізмів формування внутрішнього і зовнішнього аграрного ринку. Перехід до ринкових стосунків передбачає зміни процесів форм власності та механізмів господарювання. Ефективний розвиток економіки потребує значного державного втручання і більш вдосконалених механізмів господарювання.

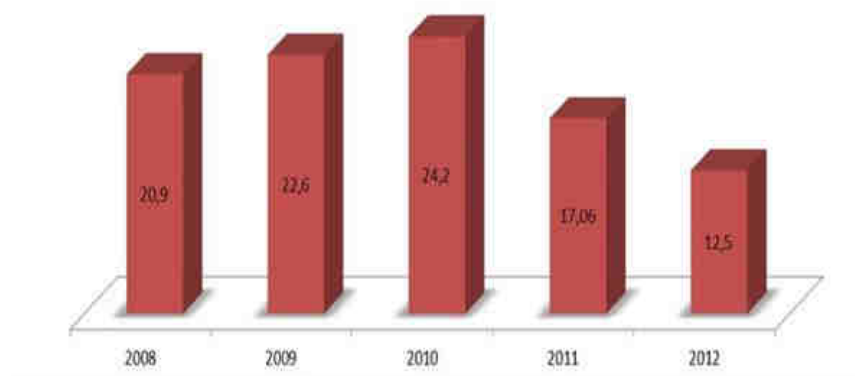

Рис. 2. Динаміка виробництва вина в Україні за 2008-2012 гг., мил дал.

Джерело: [8]

Необхідно відзначити, що кризисна ситуація у виноградарсько-виноробному підкомплексі базується на багаточисельних причинах і чинниках, які

обумовлюються головним чином від відсутності цілеспрямованої дієвої системи управління. Причому це відбувається як на державній системній політиці, так на внутрішньогосподарському рівні. В період кризисної економічної ситуації можна визначити основні принципи необхідні для функціонування виноробної галузі, такі, що формуються на основі структурних елементів загального механізму державного регулювання виробництва в цілому. У складі механізму визначальні функціональність виробництва входять наступні елементи: ресурси; формування регіональної державної політики; об'єкти; форми; методи; принципи; інструменти і концепції управління [3 с.40].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Неможливо вирішити проблему виноробного виробництва без збалансованого державного регулювання. Основні передумови неспроможності галузі полягають у переоснащенні виробничими засобами і максимальне зниження валового нагромадження у структурі національної макросистеми. Результатом таких дій сприяє безмірне вплив ринкових механізмів, які пояснюються безпорадністю законодавчої бази та державного регулювання.

Обов'язковою умовою у формуванні виноградарсько-виноробному виробництві і розвитку галузі вирішальне значення комплексний розвиток виробничо-економічних механізмів господарювання із забезпеченням між ними стійких сільськогосподарських і промислових зв'язків. Для збалансованого розвитку галузі обов'язковою умовою є розширення площ виноградників, переважно за рахунок зон із сприятливими ґрунтово-кліматичними умовами, створення сучасної бази по виробництву посадочного матеріалу. Також необхідно забезпечити переоснащення матеріально-технічної бази, впровадження сучасної технології і використання передового вітчизняного і зарубіжного досвіду, залучення кваліфікованих фахівців для вирішення економічних механізмів господарювання галузі в умовах переходу до розвинутого ринку.

Література.

1. Черемисина С.Г. Развитие виноградо-винодельческого производства Крыма / С.Г. Черемисина // Моногр. – К.:ННЦ ИАЭ, 2006. – 490 с.
2. Матчина И.Г. Экономика виноделия / И.Г. Матчина, А.Н. Бузни. – Симферополь : Таврида, 2003. – 256 с.
3. Барабанов О.Н. Глобальное управление / О.Н. Барабанов, В.А. Голицын, В.В. Терещенко // МГИМО-Университет, 2006. – 256 с
4. Гаркуша О.М. Формування ефективного виноградарсько-виноробного під комплексу / Гаркуша О.М. – АПК України. – Миколаїв : МДДА, 2001. – 281 с.
5. Марченко Є.В. Реформування АПК. До питань аграрних реформ в Україні / Є.В. Марченко // Агро світ. – 2002. – № 13, 14.
6. Черемисина С.Г., Шалимов А.Ю. Организационно-экономические аспекты адаптации виноградо-винодельческого подкомплекса Крыма в новых условиях хозяйствования / Экономика Крыма №16 2006 г. 64-67с.
7. Галузева програма розвитку виноградарства та виноробства України на період до 2025 р. / затверджена наказом Міністерства аграрної політики України, УААН за № 444/74 від 21.07.2008 р.
8. [Рынок алкоголя в Украине:http://ubr.ua/market/agricultural-market/vinnvi-rynok-otrezvliashie-tendencii-261254](http://ubr.ua/market/agricultural-market/vinnvi-rynok-otrezvliashie-tendencii-261254)

References.

1. Cheremysyna, S.H. (2006), *Razvytye vynohrado-vynodel'cheskoho proyzvodstva Kryma* [Development of vinogrado-vine-making production of Crimea], Monograph, Kyiv, Ukraine.
2. Matchyna, Y.H. Buzny, A.N. (2003), *Ekonomyka vynodelyia* [The economy of winemaking], Simferopol, Ukraine.
3. Barabanov, O.N. Holytsyn, V.A. and Tereschenko, V.V. (2006), *Hlobal'noe upravlenye* [Global management], Moscow, Russia.
4. Harkusha, O.M. (2001), *Formuvannia efektyvnoho vynohradars'ko-vynorobnoho pid kompleksu* [Forming effective wine industry], Nikolaev, Ukraine.
5. Marchenko, Ye.V. (2002), "Reform Of The Agricultural Sector. The agrarian reforms in Ukraine", *Agro light*, vol. 13, 14.
6. Cheremysyna, S.H. and Shalimov, O.Y. (2006), "Organizational and economic aspects of adaptation of the wine grapes subcomplex of the Crimea in the new economic conditions", *The Economy Of The Crimea*, vol. 16, pp. 64-67.
7. Haluzeva prohrama (2008), "Haluzeva prohrama rozvytku vynohradarstva ta vynorobstva Ukrainy na period do 2025 r.", *Zatverdzhena nakazom Minahropolityky Ukrainy vol. 444/74.*, (Accessed 21 July 2008).
8. A market of alcohol is in Ukraine (2013), "Wine market: sobering trends "Ukrainian business resource"", available at: <http://ubr.ua/market/agricultural-market/vinnvi-rynok-otrezvliashie-tendencii-261254> (Accessed 04 november 2013).

Стаття надійшла до редакції 13.06.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"